

Ο Δασκαλογιάννης και η επανάσταση του 1770 στα Σφακιά

Είναι αναμφισβήτητο ότι η επανάσταση του Δασκαλογιάννη κατά το 1770 κατέστρεψε την επαρχία του τα Σφακιά, αλλά ταυτόχρονα την edόξασε.

Γράφει ο **ΕΥΤΥΧΗΣ ΜΑΛΕΦΑΚΗΣ**

Εχει διά την επαρχία επαλήθευση το επίγραμμα του Σολωμού για την καταστροφή των Ψαρών:

Στων Σφακίων την ολόμανη ράχη περπατώντας η δόξα μονάχη, μελετά τα λαμπρά παλικάρια, και στην κόμη στεφάνι φορεί γεναμένο από λίγα χορτάρια, που έχουν μείνει στην έρημη γη.

Θα διαπραγματευθούμε την επανάσταση της Κρήτης υπό το Δασκαλογιάννη και ιδιαίτερα των Σφακίων κατά το έτος 1770. Βέβαια κατά τον ίδιο χρόνο κηρύχθηκε και στην υπόλοιπη Ελλάδα ατυχής επανάσταση.

Ηταν παρακλάδι του Ρωσοτουρκικού πολέμου 1769 -1774 γνωστό περισσότερο με τον όρο Ορλωφικά.

Ο Μεγάλος Πέτρος της Ρωσίας που διοίκησε τη χώρα του από το έτος 1689 - 1725, είχε τη γνώμη ότι η Ρωσία πρέπει να αποκτήσει διέξοδο σε ανοικτή θάλασσα.

Τη γνώμη αυτή υλοποίησε η αυτοκράτειρα της Ρωσίας Αικατερίνη η μεγάλη.

Η αυτοκράτειρα είχε λάβει την προσωπική Σεμίραμις του Βορρά. Σκέφθηκε να κινητοποιήσει τους Έλληνες, για να πραγματοποιήσει τα όνειρά της, που ήταν η επέκταση του κράτους της στα ελληνικά εδάφη.

Σκεπτόταν να προβάλλει τον εκλεκτόν της καρδιάς της, το Γρηγόριο Ορλώφ, ο οποίος απέστειλε μία μικρή δύναμη στην Ελλάδα.

Η επανάσταση άναψε, αλλά και έσβησε αμέσως, γιατί δε μπορούσε να γίνει αλλιώς.

Ψεύτικες υποσχέσεις μας έδωσαν οι Ρώσοι, ψεύτικες δώσαμε και εμείς. Και είχαν γνωστό το τραγικό αποτέλεσμα.

Η επανάσταση της Κρήτης άναψε, αλλά δεν έσβησε πάραυτα. Ήταν κατ' ουσίαν η επανάσταση των Σφακίων, μέρος των Ορλωφικών. Την εποχή αυτή 1770 η κατάσταση των χριστιανών της Κρήτης ήταν αφόρητη.

Οι Τούρκοι διαχειρίζονταν την εξουσία όπως τους δούλευε.

Οι Σφακιανοί βέβαια, που δε διέμεναν στη επαρχία τους ενημερούσαν.

Στην Ανώπολη Σφακίων, η οποία θεωρείται κεφαλοχώρι της επαρχίας και που επίνειο της είναι ο ασφαλέστατος λιμένας του Λουτρού, γεννήθηκε και ανατράφηκε ο Ιωάννης Βλάχος ή Δασκαλογιάννης. Την επωνυμία Δασκαλογιάννης έλαβε, επειδή γνώριζε γράμματα.

Είχε υπό την ιδιοκτησία του 4 βρύκια. Οι σωζόμενες πηγές και η παράδοση τον θέλουν ωραίο άνδρα, μέτριο στο ανάστημα, ντυμένο με ευρωπαϊκή αμφίση.

Φορούσε τα ρούχα της σημερινής περιόδου.

Οι Σφακιανοί τον αποκαλούσαν εξαιτίας του πατελονιού "Ψαλιδόκωλο".

Είχε ταξιδέψει και είχε γνωρίσει πολλούς ανθρώπους. Η σκλαβιά της πατρίδας του τον εκμηδένισε. Συνέλαβε την ιδέα να ηγηθεί επανάστασης. Τον υποσχόταν βοήθεια.

Μιλούσε Ρωσικά και Ιταλικά και είχε γνώσεις με σημαντικούς προσωπικότητες του εξωτερικού. Παντού ομιλούσε για την απελευθέρωση της πατρίδας του.

Ο Δασκαλογιάννης είχε την ακράδαντο γνώμη, ότι θα τον βοηθήσει η ομόδοξος χώρα, η Ρωσία. Το ξανθό ομόδοξο γένος.

Στην Ανώπολη του επιφύλατταν πάντοτε υποδοχή. Εφερνε τον κόσμο τα αγαθά.

Αρκετά πυρομαχικά και περισσότερες ελπίδες και υποσχέσεις.

Όλα τα θάρρη του εστηρίζε στη Ρωσία

"Στο ξανθό ομόδοξο γένος"

"...Το Μόσκοβο θα φέρω

να τα συντράμει τα Σφακιά,

τσου Τούρκους να ζυγώξουν

και για την κόκκινη Μηλιά

δρόμο να τώνε δώσουν.

Οι Σφακιανοί τον περιέβαλλαν με την απόλυτη εμπιστοσύνη τους και ήταν έτοιμοι να πέσουν και στη φωτιά ακόμη.

Εκείνος που είχε επιφυλάξεις, ήταν ο πρωτόπαπας των Σφακίων, από τη γενιά των Ζαμπέτηδων. Εκρινε τα πράγματα ορθολογικά.

"...Δάσκαλε είναι λογιάζεις, θα τα σκλαβώσεις τα Σφακιά μ' αυτά που λογαριάζεις... Τα παλικάρια των Σφακίων εις τη φωτιά θα βάλεις..."

Ο Δασκαλογιάννης εγνώριζε την πλεονεκτική θέση των Σφακίων μπροστά στους άλλους Κρητικούς. Ήταν ευχαριστημένος για το πρώτο, υπέφερε όμως για το δεύτερο. Για τα μαρτύρια των Κρητικών.

Γι' αυτό, όταν με τα ορλωφικά ξεσκωνόταν η άλλη Ελλάδα και κυρίως η Πελοπόννησος, επαναστεί και αυτός την Κρήτη και κυρίως τα Σφακιά.

Όπως πολύ χαρακτηριστικά κατά την παράδοση είπε στον Πασά Ηρακλείου Χουσεΐν, όταν ο τελευταίος τον ανέκρινε με ανατολίτικη πονηρία. "Μπάμπια Παντζελιού" το τραγούδι του Δασκαλογιάννη στ. 750.

"Τη Κρήτης το' άλλους χριστιανούς απού 'ναι στον Σουλτάνο

δε τσοι 'χετε για τίβοτσι στον κόσμο τον απάνω

Γι' αυτό και γω αποφάσισα τη Κρήτη να σηκώσω

κι απού τα νύχια τω Τουρκώ να τηνε ελευθερώσω

Πρώτα για την πατρίδα μου, δεύτερο για την πίστη

τρίτο για το' άλλους χριστιανούς που κάθονται στην Κρήτη.

Γιατί κι αν είμαι Σφακιανός, παιδί τη Κρήτης είμαι

και να θωρώ τσοι Κρητικούς στα βάσανα πονεί

με..."

Πονούσε λοιπόν, η ψυχή του Δασκαλογιάννη. Γι' αυτό έρχεται με επαφή με αρχηγούς των πλησιέστερων επαρχιών.

Πιο μπροστά καλεί σε σύσκεψη τους αρχηγούς της Ανωπόλεως στη Βίγλα. Παρά τις επιφυλάξεις του Πρωτόπαπα όλοι συντάσσονται μ' αυτόν. Επειτα θέλουν και τη γνώμη της επαρχίας.

Συγκαλεί συγκέντρωση στον Ομπρός Γιαλό (Χώρα Σφακίων). Όλοι οι αναγυρισμένοι (εκλεκτοί) των Σφακίων έτρεξαν.

Τον άκουσαν και επείστηκαν. Παίρνουν τη μεγάλη απόφαση. Μετακαλούν στην πατρική γη τους Σφακιανούς των άλλων επαρχιών.

Στις 25 Μαρτίου 1770 μετά την κατασκευαστική λειτουργία από τον Πρωτόπαπα στον καθεδρικό ναό της Ανωπόλεως.

Ο Δασκαλογιάννης συγκεντρώνει στον περίβολο της εκκλησίας τους άνδρες. Ο αρχηγός ομιλεί δυνατά. Ομιλεί για την επανάσταση της άλλης Κρήτης.

Προτείνει τότε να αρχίσουν και αυτοί τις επιχειρήσεις. Ο λαός το δέχτηκε με χαρά και ζητωκραυγές. Τα όπλα εκλυροσκοτούσαν στον αέρα και μία ατμόσφαιρα ηλεκτρισμένη είχε απλωθεί. Η επανάσταση κηρύχθηκε την ημέρα του Ευαγγελισμού.

Η είδηση μεταδίδεται εις όλην την επαρχία. Δίδεται εντολή να γίνει διπλανάσταση στην τοποθεσία Κράπη που είναι η περιοχή, η οποία οδηγεί κατ' ευθείαν στην επαρχία. Το Πάσχα της χρονιάς ήταν πρώιμο, 4 Απριλίου 1770. Συγκεντρώθηκαν 2000 οπλοφόροι και 20 ιερωμένοι.

Το απόγευμα της εορτής του Πάσχα κάνουν διπλανάσταση στην εκκλησία της ίδιας περιοχής του Αγίου Ιωάννου Προδρόμου.

Οι πυροβολισμοί ηχούσαν στην άγρια αυτή περιοχή ακατάπαυστα. Επί 8 ημέρες διέμεναν εκεί και πανηγύριζαν για το γεγονός. Ο Δασκαλογιάννης κηρύχθηκε γενικός αρχηγός της επανάστασης.

Οι Τούρκοι πασάδες, διοικητές του νησιού, είχαν τις έδρες των στα Χανιά, Ρέθυμνο και Ηράκλειο. Η ζωή λοιπόν των χριστιανών ήταν στο χέρι των εντοπιών Τούρκων, που έπρατταν όπως τους βόλευε. Πάρα πολλοί εξισλαμισμοί είχαν γίνει στην Κρήτη. Ολόκληρα χωριά προσχωρούσαν στη θρησκεία του Μωάμεθ, για να αποφύγουν τους εκβιασμούς των εντοπιών Μουσουλμάνων.

Υπήρχαν βέβαια οι χαινίδες και οι κλέφτες της Κρήτης. Τι να επιτύγχαναν όμως, που ήταν ολίγοι αυτοί;

Στα Σφακιά όμως η κατάσταση ήταν αρκετά καλή. Τον ορεινό άνω όγκο τον απέφευγαν οι Τούρκοι, επειδή δεν απέδιδε τα αγαθά, που απέδιδαν οι άλλες περιοχές της Κρήτης.

Οι Τούρκοι όμως, επέτησαν κατά διαφόρους εποχές τα Σφακιά, αλλά εφρόντιζαν γρήγορα να απομακρύνονται.

Ο Δασκαλογιάννης κατέβηκε μέχρι την Παναγιά των Κεραμειών. Θέλει να βρισκεται κοντά, όταν ο Ρωσικός στόλος εμφανιστεί. Ο ρωσικός στόλος από τη θάλασσα και από τη στεριά οι ιδικοί μας θα επιτεθούν κατά της πόλεως των Χανίων. Κατά τις απόψεις των Κρητικών γρήγορα θα καταλαμβάνονταν τα Χανιά.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ®
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Ε.Π.Ε.

- **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΠΛΟΙΩΝ** : Ραντάρ - Βυθόμετρα - VHF - GPS - Plotter. Αποκλειστικές αντιπροσωπίες : FURUNO - SAILOR - RAYTHEON - APELCO - JRC - GARMIN - JMC.
- **ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ (ΡΑΔΙΟΔΙΚΤΥΑ)** : Πομποδέκτες VHF - UHF. Αποκλειστικές Αντιπροσωπίες : MAXON - MIDLAND - KENWOOD.
- **ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΜΑΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ** : Για βιομηχανίες - υπηρεσίες.

TELESTAT

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ. Service provider LANTEC.

ΓΡΑΦΕΙΑ - ΕΚΘΕΣΗ - SERVICE Χρυσοπηγής 128 - Χανιά - Τηλ.: (0821) 76.363 - FAX : 97.934

ABOVEGROUND